

GÖYNÜK VE MUDURNU'DAN YENİ YAZITLAR IV
NEW INSCRIPTIONS FROM GÖYNÜK AND MUDURNU IV

HÜSEYİN SAMİ ÖZTÜRK*

Öz: Makalede Nikaia ve Modrena egemenlik alanında 2012-2014 yıllarında bulunan 7 yeni yazıt ile 1 gözden geçirilen yazıt tanıtılmaktadır. Nikaia ve Modrena antik kentinin teritoryumundan ele geçen tüm yazıtlar Roma İmparatorluk Dönemi'ne tarihlendirilmektedir. Bu yayımlanmamış yazıtlar farklı konudaki birçok bilginin yanında bölgenin kültürel zenginliğini gösteren çok sayıda anthroponymos (şahıs ismi) içermektedir. 1 no'lu yazıt onur yazıtıdır. Bu yazıt, Nikaia egemenlik alanında bulunan Ospraimenos/Spraimenos adında yeni bir köyün bilgisini vermektedir; 2 no'lu yazıt "Köy Ahalisi"nin İmparator Traianus'a adağıdır. 3-7 no'lu yazıtlar ise mezar yazıtıdır.

Anahtar Kelimeler: Bithynia • Nikaia • Modrena • Yazıt • Traianus • Anthroponymos

Abstract: This article presents 7 new funerary inscriptions found within the territory of Nicaea and Modrena, during the course of survey work undertaken between 2012-2014. All of these inscriptions came from this area, which in the Roman Imperial Period formed a part of the eastern territory of Nicaea and Modrena. These new texts include numerous personal names. All of them underline the cultural richness of these regions in the Roman Imperial Period. These inscriptions provide a range of different information: No. 1 is an honorary inscription giving information of a new kome with the name Ospraimenos/Spraimenos lying within the territory of Nicaea; No. 2 is a votive offering of Kometai to emperor Traian. Nos. 3-7 are funerary inscriptions.

Keywords: Bithynia • Nicaea • Modrena • Inscription • Traianus • Anthroponym

2012 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nden alınan bir izinle Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Arkeoloji Bölümü'nden Yrd. Doç. Dr. Filiz Dönmez-Öztürk'ün başkanlığında, bu satırların yazarının da aralarında bulunduğu bir ekip tarafından Bolu ili, Göynük ve Mudurnu ilçelerinde Epigrafik-Tarihi Coğrafi Yüzey Araştırması adlı bir proje başlatılmıştır¹. 2012 ve 2013 yıllarında Yrd. Doç. Dr. Filiz Dönmez-Öztürk tarafından sürdürülen çalışma, O'nun bu dünyadan ebediyete intikal etmesinden sonra, 2014 yılında gene Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü tarafından Dr. Hüseyin Sami Öztürk'e verilen bir izinle devam etmiştir. Bu yazıtlardan bir kısmı Filiz Dönmez-Öztürk ile tarafımdan çeşitli dergi ve kitaplarda yayımlanmıştır².

Aşağıda bilim dünyasına 7 adet yeni yazıt tanıtılmaktadır. Bu yazıtlardan ilki bir onurlandırmaya ilişkindir. 1 numaralı yazıt hem yeni bir yerleşim adından hem yeni yerel bir memuriyetten hem de

* Yrd. Doç. Dr., Marmara Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, Eskiçağ Tarihi Anabilim Dalı, İstanbul. hsoztrk@yahoo.com

¹ Bolu ili Göynük ve Mudurnu ilçelerinde çalışma lisansı veren Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü/Kazı ve Araştırmalar Dairesi Başkanlığı ile kurum çalışanlarına; çalışmaya finansal destek veren MSGSÜ BAP'a; her türlü yardım ve desteği için Mudurnu Kaymakamı Kerem Süleyman Yüksel ile Mudurnu Belediye Başkanı Mehmet İnegöl'e; Mudurnu Belediyesi Kültür İşleri sorumlusu Kamuran Esen'e; çalışmada özveriyle çalışmaları nedeniyle Ezgi Demirhan (MÜ Yüksek Lisans) ile Adem Gündüz'e (Arkeolog) teşekkür ederim.

² Yayın listesi için bk. Öztürk – Dönmez-Öztürk 2015, 243 dn. 2.

bennarkhes'likten bahsedilmesi bakımından ayrı bir öneme sahiptir. 2 numaralı yazıt ise, adını bilemediğimiz bir "Köy Ahalisi" topluluğunun imparator Traianus Dönemi'nde (MS 98-117) diktiği bir stel üzerindedir.

Bu ilk 2 yazıtın dışında geri kalan 5 yazıt, mezar stellerine aittir: 3 numaralı mezar yazıtında ölen bir doktordan söz edilmektedir. 8 numaralı yazıt ise, bir *corrigendum*'dur. Daha önceki okumada, mezar sahibinin ebeveynlerinin ismi okunamamıştır. Yeni okumayla birlikte, yazıt ve çevirisi değişmiştir.

1. Kharmides Fonteianus Onurlandırılıyor

Günümüze neredeyse sağlam bir şekilde ulaşmış, kireç taşından üçgen alınlıklı ve bu alınlığın ortasında bir çelenk yer alan bir stel. Yazıtın bazı satırları ile alınlığın uç kısmı yer yer tahrip olmuş.

Buluntu Yeri : Bolu ili Mudurnu ilçesi Yazılar (Topallar) köyünde bulunmuştur. Şimdi Mudurnu Belediyesi'ne ait arkeoparktaadır.

Ölçüler : Y: 1,70 m; G: 63 cm; D: 30 cm; HY: 2,2 - 3,7 cm

Env. No. : 15

Kayıt : F. Dönmez-Öztürk

Foto : F. Dönmez-Öztürk

Kalıp : -

Tarih : MS I-II. yüzyıl

- Ἀγαθῆ τύχη
 δήμος ΟΣΠΡΑΙ
 ΜΗΝΟΣ ἐτείμη-
 4 σεν Χαρμίδην
 Χαρμίδου Φον-
 τειανὸν ἑορτάρ-
 χην καὶ φιλόδο-
 8 ξον, κοσμίως ζῶν-
 τα καὶ φιλανθρώ-
 πως ἀεὶ πάντα
 παρασχόντα τῷ
 12 δήμῳ, ὑποσχο-
 μένου τὸν τελα-
 μῶνα ἀναστήσαι
 Κλαυδίου Ἀττικοῦ,
 16 βεναρχοῦντος
 Δομτίου Νεικίου.

Çeviri:

İyi talih olsun! Ospraimenos/Spraimenos Demos'u Kharmides oğlu heortarkhes ve ün sever, görkemli bir şekilde yaşam süren ve cömert bir şekilde halka daima her şeyini sunan Kharmides Fonteianus'u onurlandırdı. Claudius Atticus söz verdiği üzere bu steli, Neikias oğlu Domitius'un Benarkhes'liği sırasında dikti.

2 v.d. satırlarından δημος ΟΣΠΡΑΙΜΗΝΟΣ tarafından yapılan onurlandırmanın bölgeden ilk kez belgelenen bir yerleşim tarafından yapıldığı öğrenilmektedir. Ancak buradaki yerleşim adı konusunda birtakım problemler bulunmaktadır: Burada δημος ó Σπρα ya da δημος Οσπρα- şeklinde olmalıdır. Ancak buradaki söz dizimi oldukça ilginç olmakla birlikte, gene Bithynia'daki Nikomedeia'dan ele geçmiş TAM IV 49 numaralı δημος Σιρκανός'un bir adak yazıtında, Sirkanos *demos*'unun adı artikelsiz ve normalde olduğu gibi *genetivus plural ethnikon*'la değil "sıfat *ethnikon*" şeklinde verilmiştir. –Μηνός *ethnika*'sı ise Pergamenes örneğinde olduğu gibi Küçük Asya'da oldukça yaygındır. Bu nedenle bu *demos*'un adı Οσπραμηνος olarak okunabilir³.

5 v.d. έορτάρχης kelimesi έορτή ile birleşik sözcük türetmede kullanılan ve ikinci öge olarak eklendiği sözcüğe "yönetici" anlamını katan –αρχης ifadesinden oluşmuştur. Buna göre έορτάρχης ifadesi "bayram yöneticisi" anlamına gelmektedir. Bu festival ya da bayram olasılıkla yerel bir bayram olmalıdır. Έορτάρχης kelimesi ilk kez bu yazıtla belgelenmektedir. Fonteianus *cognomen*'i için bk. Solin – Salomies 1988, 333 s.v. "Fonteianus".

13 v.d. τελαμών kelimesi Karadeniz ve Propontis'te sıklıkla "στήλη" yerine kullanılmaktadır. "Stel" anlamıyla kullanılan *telamon* Nikaia'dan daha önce üç kez belgelenmiştir⁴. Adı geçen bu kelime Bithynia Bölgesi'ndeki başka kentlerden de bilinmektedir: *Apameia* (IApameia 113), Kios (IKios 16a, 22), Prusa (IPrusa 24).

16 v.d. satırlarında Bilecik ili Gölpazarı ilçesinden MS 150-151 yıllarına tarihlendirilen bir yazıt aracılığıyla daha önceden tanıdığımız *Bennarkhes*'lik memuriyeti bir kez daha belgelenmektedir⁵. Yazıtımızda Neikias oğlu Domitius tarafından üstlenilmiş olduğu öğrenilen bu görev bölgede tapınımı sıklıkla belgelenen hava ve bereket tanrısı Ζεὺς Βέννιος⁶ adına düzenlenen kurban ve hasat şenliklerinin başkanlığıdır.

2. Köy Ahalisinin İmparator Traianus'a Sunağı

Günümüze sağlam bir şekilde ulaşmış, kireç taşından, bütün yüzleri düzlenmiş dikdörtgen bir sunak. Sunak şimdi toprağa gömülü vaziyette ve üst kısmına da kısmen beton atılmış.

Buluntu Yeri : Bolu ili Mudurnu ilçesi Yeniceşeyhler köyü, Merkez Camii önü.

Ölçüler : Y: 67 cm; G: 43 cm; D: 40 cm; HY: 3-1,1 cm

³ Bu yazıtla ilgili olarak değerli görüşlerini paylaşan Prof. Dr. Christof Schuler'e (Kommission für Alte Geschichte und Epigraphik des Deutschen Archäologischen Instituts in München) teşekkür ederim.

⁴ *IBithynische* III 7; *INikaia* 1293; Akyürek-Şahin 2012, 94. Kelime hakkında detaylı bilgi için bk. Şahin 1999, 223; Akyürek-Şahin 2012, 97.

⁵ *INikaia*1206. Bu költ ve rahipliği hakkında ayrıca bk. *INikaia* 1503; SEG 40, 1229 (Yukarı Tembris Vadisi).

⁶ Zeus Bennios Kültü hakkında detaylı bilgi için bk. Şahin 1978, 771–790; Drew-Bear – Naour 1990, 1952–1991 = SEG 40, 1184. Ayrıca bk. Adak *et al.* 2008, 81 no. 5. Βέννιος/Βενιος aynı zamanda Frig kökenli bir şahıs adıdır. Bu isim için bk. Zgusta 1964, § 161; Vassileva 1999, 175.

Env. No.	: 26
Kayıt	: F. Dönmez-Öztürk
Foto	: F. Dönmez-Öztürk
Kalıp	: -
Tarih	: MS 108

Οἱ κωμηταὶ τὸν
βωμὸν εὐχῆς χά-
ριν ἀνέθηκαν τῷ
4 ἑνδεκάτῳ ἔτει Τρα-
ϊανοῦ ^{vv} ἱερατεύον-
τος ^{vv} Π(ουβλίου)·Κουριατί-
ου Οὐάλεντος.

Çeviri:

*Köy ahalisi bu sunağı dindarlıktan ötürü, P(ublius) Curia-
tius Valens'in rahipliği sırasında (imparator) Traianus'un
onuncu yılında diktiler.*

1 Οἱ κωμηταὶ. Yazıtta köyün adına ilişkin herhangi bir bilgi yoktur. Yazıt taşıyıcısı modern köye, civardan getirilmiş; bu nedenle antik köy yakın bir yerlerde aranmalıdır.

2 βωμός hakkında ayrıca bk. Kubínska 1968, 73 vdd.; Coulton 2005, 127–157.

6 v.d. Bir *gens* ismi olan Κουριάτιος Küçük Asya'dan Aleksandreia Troas'tan bilinmektedir (Schwertheim 1996, 112 vd., no. 16 = SEG 46, 1550 = AE 1996, 1437). Kouriatios, İtalic kökenli bir *gens* ismi olan Curiatius'un Hellenleştirilmiş şekli olup, bu *gens*'e mensup bir Küçük Asyalı henüz tanınmamaktadır. Doğu'da Makedonya ve Numidia'dan belgelenen bu *gentilicum*, Batı'da özellikle İtalya'da yaygındır. Ayrıca Hispania, Lusitania, Dalmatia, Germania Superior, Britannia gibi farklı Batı eyaletlerinden de belgelenmektedir. Bir Roma vatandaşı olan Rahip Valens'in (= dinç, kuvvetli) bir *cognomen* taşıması, O'nun İtalic kökenli olabileceğini düşündürmektedir. Bununla birlikte, Curiatius *gens* isminin pek çok farklı coğrafyadan tanınıyor olması, Valens'in kökenine ilişkin kesin bir şey söylemeye olanak vermemektedir.

Publius Curatius Valens'in hangi tanrının rahipliğini yaptığı belirtilmemiş olmakla birlikte, burada söz konusu olan köy cemaatinin yerel bir tanrısı olmalıdır. 3-5. satırlarda sunağın İmparator Traianus'un 10. yılında dikildiği öğrenilmektedir. Dolayısıyla bu ifade bize sunağı tam olarak 108 yılına tarihlememize izin vermektedir. Adağı yapan "Köy Ahalisi" İmparator Traianus'un başka bir unvanını zikretmemiştir. Böylesi birçok durum kırsal alandan bilinmektedir.

3. Aurelius Khryseros ve Ailesinin Mezarı

Günümüze sağlam bir şekilde ulaşmış, kireçtaşından bir mezar steli. En üstü profilli; tüm yüzler düzlenmiş; en altta ise toprağa gömülmesi için bir yumru yapılmış.

Buluntu Yeri : Bolu ili Göynük ilçesi Arızlar köyü, Kazım Kök'ün evinin önünde yer almaktadır. Kazım Kök'ün ifadesine göre yazıtın ne zaman ve nereden getirildiği bilinmemektedir. Bu yazıtta, köy muhtarı Mehmet Kök aracılığıyla ulaşılabilmektedir. Bu vesileyle kendisine teşekkür ederiz.

Ölçüler : Y: 1,36 m; G: 51,5 cm; D: 50 cm; HY: 2,1–3,5 cm

Env. No. : 99

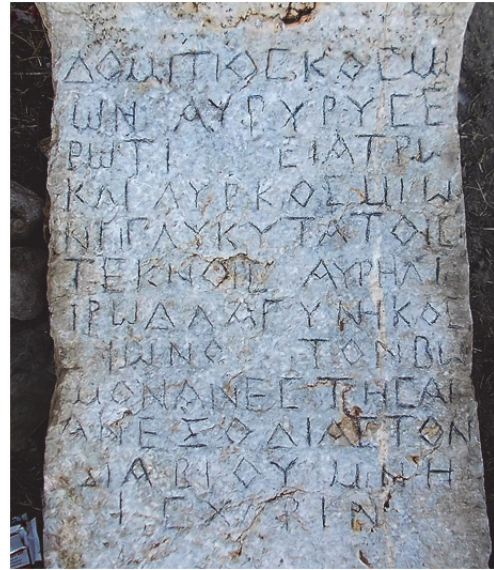
Kayıt : H. S. Öztürk

Foto : A. Gündüz

Kalıp : -

Tarih : MS 212'den sonra

- Δομίτιος Κοσμί-
ων νν Αὐρ(ηλίω) Χρυσέ-
ρωτι ννν ειατρῶ
4 καὶ Αὐρ(ηλίω) Κοσμίω-
νι γλυκυτάτοις
τέκνοις <καὶ> Αὐρηλία
Πῶλλα γυνή Κροσ-
8 μίωνο[ς] ὁ τὸν βω-
μὸν ἀνεστήσας
ἀνεξοδίαστον
διὰ βίου μνη-
12 μης χάριτι.

Çeviri:

Domitius Kosmion ve Kosmion eşi Aurelia Polla bu sunağı pek sevgili çocukları hekim Aurelius Khryseros ve Aurelius Kosmion'a diktiler. (Bu sunak) hayat boyu satılık değildir! Anısı hoş olsun!

3 ειατρῶ = ιατρῶ. –ι yerine –ει kullanım örnekleri için bk. Gignac 1976, 190; 249. Nikaia'dan daha önce bilinen doktorlar için bk. Nissen 2006, 37–43, no. 16-20.

10 ἀνεξοδίαστον “satılamaz”, “satılık değildir” ifadesi bölge yazıtlarında oldukça sık kullanılmaktadır⁷.

4. Neikon'un(?) Mezarı

Kireçtaşından, alt ve üstü profilli, günümüze sağlam olarak ulaşmış bir stel. Stelin üst kısmında sağ ve sol kenarlarında volüt bulunmaktadır. Stelin tüm yüzleri düzlenmiş ve dört bir tarafının üst kenarlarına volüt yapılmıştır. Yazıt ise, düzlenmiş bir alan içerisine kazılmış; ancak yazıtın sol tarafı kırık olduğu için okunamamıştır.

Buluntu Yeri : Bolu ili Göynük ilçesi Aşağıkınık köyü, Taşpınar mevkiinde bir çeşmede kullanılır.

⁷ Bu kelime hakkında bk. Robert 1940, 60 vdd; 1946, 147.

miştir. Yazıtta köy muhtarı Mustafa Çetin aracılığıyla ulaşılmıştır. Bu vesileyle kendisine teşekkür ederiz.

Ölçüler	: Y: 1,34 cm; G: 54 cm; D: 56 cm; HY: 2,9-3,2 cm
Env. No.	: 107
Kayıt	: H. S. Öztürk
Foto	: E. Demirhan
Kalıp	: -
Tarih	: MS I-II. yüzyıl

Ἔτους ζ'
 Νείκων[...(?)]
 4 λου ζ [ήσας ἔτη]
 ξε'

Çeviri:

(Falanca imparatorun) 6. yılı. -los/las oğlu 65 yıl yaşayan Neikon (burada yatıyor).

2 Νείκων adının Nikaia'da ve Bithynia'daki örnekleri için bk. *LGPN VA s.v. "Νίκων"*.

5. Philostratos ile Nymphe'nin Mezarı

Üst kısmı kırık, profilli bir mermer bir altlık. Yazıt, üst silmenin hemen altında; onun da altında ayna, tarak ve orak betimlenmiş. Sol yan alt yüz kısmen kırılmış.

Buluntu Yeri : Bolu ili Göynük ilçesi Pelitçik köyü. Söz konusu yazıtta Dr. Haşim Şahin aracılığıyla ulaşılmıştır. Kendisine ve yardımlarını gördüğümüz ailesine teşekkür ederiz.

Ölçüler	: Y: 1,40 m; G: 60 cm; D: 51 cm; HY: 0,8-3 cm
Env. No.	: -
Kayıt	: H. S. Öztürk - F. Dönmez-Öztürk
Foto	: H. S. Öztürk
Kalıp	: -
Tarih	: MS I-II. yüzyıl

---]λας κἔ Ἀρχέλας
 [κἔ Φιλ]όστρατος
 τὸν βωμὸν ἀνέ<σ>-
 4 τησαν Φιλοστρά-
 τω πατρὶ μητρὶ τε <N>ύμ-
 φη εὐσεβίης ἔνε-
 κεν.

3 v.d. ANETHΣAN lapis | 5 v.d. IYMOΦH lapis.

Çeviri:

...las, Arkhelas ve Philostratos bu mezar anıtını babaları Philostratos ile anneleri Nymphē'ye dindarlığından ötürü yaptılar.

1 Bithynia'dan bilinen Ἀρχέλας adına ilişkin bk. Bolu ili Göynük ilçesi (INikaia 1104); Bilecik ili Gölpazarı ilçesi Bolatlı-Hamidiye köyü (INikaia 1291) ile Nesimhocalar köyü (INikaia 1353); Bursa ili İznik ilçesi Umurbey köyü (Şahin 1984, 106 no. 1 = SEG 34, 1263).

2, 4 v.d. Φλόστρατος adı için bk. INikaia 1052.

5 v.d. Νύμφη adına Nikaia'da ilk kez rastlanmakta olup, Bithynia Bölgesi'nden Krateia (Dörner 1952, 55 no. 144) ile Prusa'dan (IPrusa 147) daha önceden bilinmektedir.

Yazıttan anlaşılacağı üzere, üç kardeş anne ve babaları için bir mezar anıtı yaptırmışlardır. Kardeşlerden birisinin de babası ile aynı adı taşıdığı görülmektedir.

6. Prima (?) ile Adı Bilinmeyen Kişinin Mezarı

Kireçtaşından, üstünde bir alınlık ve alınlığın ortasında bir *phiale* yer aldığı mezar steli fragmanı. Yanlar ve arka yüz kaba bırakılmış; alt yarısı ise kırılmış.

Buluntu Yeri : Bolu ili Göynük ilçesi Kilciler köyü, Camii bahçesinde.

Ölçüler : Y: 70,5 cm; G: 58,5 cm; D: 38 cm; HY: 2,1–3 cm

Env. No. : 74

Kayıt : H. S. Öztürk

Foto : H. S. Öztürk

Kalıp : -

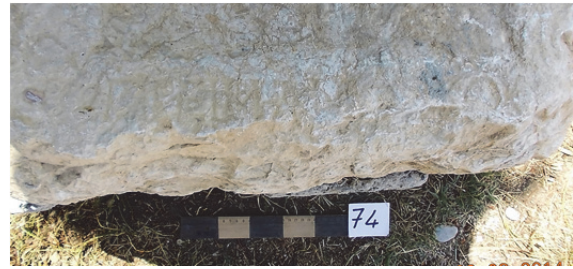
Tarih : MS I-II. yüzyıl

Πρεῖμα Μόσχου κῆ

Çeviri:

Moskhos kızı Prima ve ... (filanca burada yatıyor/bu mezarı filanca için yaptırıyor).

1 Πρεῖμα = Πρῖμα. –ει yerine –ι örnekleri için bk. Gignac 1976, 190; 249. Latince'de “birinci” anlamına gelen ve genelde ilk doğan erkek ve kız çocuğa verilen Primus/Prima ismi Nikaia ve teritoryumunda sıkça görülmektedir. Bk. LGPN VA s.v. “Πρῖμα”.

7. Symmakhos Torunu Adı Bilinmeyen Bir Kişinin Mezarı

Günümüze fragman halinde ulaşmış, kireçtaşından bir mezar stelinin sol alt yarısı. Sol yan tarafı dışında her tarafı kırık. Altı profilli ve en altında bir kenet yuvası mevcuttur.

Buluntu Yeri : Bolu ili Göynük ilçesi Kilciler köyü Cumaköyü mevkiindeki Kilise Yeri'nde. Yazıtı bize Mehmet Keskin göstermiştir. Bu vesileyle kendisine teşekkür ederiz.

Ölçüler : Y: 53 cm; G: 46,5 cm; D: 41 cm; HY: 2,1–2,5 cm

Env. No. : 87

Kayıt : H. S. Öztürk

Foto : A. Gündüz

Kalıp : -

Tarih : MS I.–III. yüzyıl

— — — —
] δῖς
Συμμαχ[ο]υ
— — — —

Çeviri:

... *Symmakhos torunu Filanca oğlu Filanca...*

2 Σύμμαχος adı bu yazıtlar birlikte Nikaia'dan üçüncü defa belgelenmektedir. Bu isim, Göynük ilçesi Narzanlar köyünde bir adak yazıtında (*INikaia* 1201); yine Göynük'ün Arızlar köyündeki bir başka mezar yazıtından daha önce belgelenmiştir (Öztürk – Dönmez-Öztürk 2015, 252 no. 12). Symmakhos adı Bithynia Bölgesi kentlerinden Prusias'tan da bilinmektedir (Adak *et al.* 2008, 90-93 no: 17 = *SEG* 58, 1454).

8. Adı Bilinmeyen Bir Kişinin Mezarı (*INikaia* 1474'e *Corrigendum*)

Kireçtaşından bir mezar steline ait fragman.

Buluntu Yeri : Bolu ili Göynük ilçesi Kilciler köyü Ortaçeşme'de kullanılmış.

Ölçüler : Y: 73 cm; G: 40,5 cm; D: 22,5 cm; HY: 2,4-4 cm

Env. No. : 77

Kayıt : H. S. Öztürk

Foto : H. S. Öztürk

Kalıp : -

Tarih : MS I.–II. yüzyıl

Revizyon Öncesi

— — — —
..ρη Ἐπιθυμή[—]
Αἰλλιανού ? τέκνω
σὺν γυνεκὶ Θεο[φί]-

4 λη ζήσας (*sic*) ἀμ[έμ]-
πτως ἔτη θ'

Revizyon Sonrası

Ἀὐρ(ηλίω) Ἐπιθύμη[τω]

ya da

Ἀὐρή(λιος) Ἐπιθύμη[τος]

Ἀιλλιανοῦ τέκνω

σὺν γυνεκί Θεο[φι]-

4 λη ζήσας(!) ἀμ[έμ]-
πτως ἔτη θ'.

Çeviri:

Aelianus oğlu Aurelius Epithymetos(?) (bu mezarı) 9 yıl kusursuz bir şekilde yaşamış olan oğlu filancaya eşi Theophile ile birlikte (yaptırdı).

Ya da

Eşi Theophile ile 9 yıl kusursuz bir yaşam süren Aelianus(?), Aelianus(?) oğlu çocuğu Aurelius Epithymetos için bu mezarı yaptırdı.

Söz konusu yazıt iki şekilde anlaşılabilir: Birincisi, mezarı yaptıran kişinin adı kırık olan üst satırlarda yer almalıydı. Kayıp olan bu ilk satır ya da satırlarda Aelianus'un adı beklenebilir; zira 2. satırda adını zikretmektedir. Nadir de olsa, bazen mezarı yaptıran kişi, aidiyatını belirtmek için yazıtta tekrar adını zikretmektedir. Bu durumda mezarı Aelianus, oğlu Aurelius Epithymetos'a yaptırmış olmalıdır; bu nedenle Ἀὐρ(ηλίω) Ἐπιθύμη[τω] olarak tamamlayabiliriz. İkinci ihtimal ise, Aelianus oğlu Aurelius Epithymetos adında birisi eşi Theophile ile birlikte, kayıp satırda adını bilemediğimiz kişi ya da kişilere bu mezarı yaptırmış da olabilir. Bu durumda ise yazıtı Ἀὐρή(λιος) Ἐπιθύμη[τος] olarak tamamlayabiliriz.

Yazıtın kırık olan üst satırında, olasılıkla mezarı yaptıran ebeveynlerin ölen oğlunun adı yer almaktaydı.

I *INikaia*'nın *editio princeps*'i Ἐπιθύμη[τω] ya da Ἐπιθύμη[τη] olarak düşünmektedir.

I Ἐπιθύμητος adı Bithynia Bölgesi'nde Kalkhedon'dan bilinmektedir (bk. *LGPN VA s.v.* "Ἐπιθύμητος").

BİBLİYOGRAFYA

- Adak *et al.* 2008 M. Adak, N. E. Akyürek-Şahin – M. Y. Güneş, “Neue Inschriften im Museum von Bolu (Bithynion/Klaudiopolis)”. *Gephyra* 5 (2008) 73-120.
- AE *L'Année Epigraphique*. Paris.
- Akyürek-Şahin 2012 N. E. Akyürek-Şahin, “Unter der Statthalterschaft des Rufius Varenus in Bithynien ehren die Trikkeanoi ihren Wohltäter Achaïkos”. *Gephyra* 9 (2012) 92-100.
- AMS *Asia Minor Studien*. Münster.
- AnatSt *Anatolian Studies*. Cambridge.
- ANRW *Aufstieg und Niedergang der Römischen Welt. Geschichte und Kultur Roms im Spiegel der neueren Forschung*. Ed. H. Temporini. Berlin - New York.
- Cedrus *Cedrus: Akdeniz Uygarlıkları Araştırma Dergisi*. Antalya.
- Coulton 2005 J. J. Coulton, “Pedestals as ‘Altars’ in Roman Asia Minor”. *AnatSt* 55 (2005) 127-157.
- Dörner 1952 F. K. Dörner, *Bericht über eine Reise in Bithynien*. Vienna 1952.
- Drew-Bear – Naour 1990 T. Drew-Bear – C. Naour, “Divinités de Phrygie”. *ANRW* 18/3 (1990) 1907-2044.
- EA *Epigraphica Anatolica. Zeitschrift für Epigraphik und Historische Geographie Anatoliens*. Bonn.
- Gephyra *Gephyra: Zeitschrift für Geschichte und Kultur der Antike auf dem Gebiet der heutigen Türkei*. İstanbul.
- Gignac 1976 F. Gignac, *A Grammar of the Greek Papyri of the Roman and Byzantine Periods, Volume I: Phonology*. Milano 1976.
- IApameia *Die Inschriften von Apameia (Bithynien) und Pylai* (IGSK 32). Ed. T. Corsten. Bonn 1987.
- IBithynische *Bithynische Studien – Bithynia İncelemeleri*. Ed. S. Şahin (IGSK 7). Bonn 1978.
- IGSK *Inschriften Griechischer Städte aus Kleinasien*. Bonn.
- IKios *Die Inschriften von Kios*. Ed. T. Corsten. (IGSK 29) Bonn 1985.
- INikaia *Katalog der Antiken Inschriften des Museums von Iznik (Nikaia)* [IK 9-10]. Ed. S. Şahin. Bonn Teil I 1979; II/1 1981; II/2 1983; II/3 1987.
- IPrusa *Die Inschriften von Prusa ad Olympum I-II*. Ed. T. Corsten (IGSK 39–40). Bonn 1991.
- IPrusias *Die Inschriften von Prusias ad Hypium* (IGSK 27). Ed. W. Ameling. Bonn 1985.
- Kubínska 1968 J. Kubínska, *Les Monuments funéraires dans les inscriptions grecques de l'Asie Mineure*. Warszawa 1968.
- Laminger-Pascher 1973 G. Laminger-Pascher, *Index Grammaticus zu den Griechischen Inschriften Kilikiens und Isauriens I (mit 3 Textabbildungen)*. Wien 1973.
- LGPN VA *A Lexicon of Greek Personal Names, Volume VA: Coastal Asia Minor: Pontos to Ionia*. Ed. T. Corsten. Oxford 2010.

- Nissen 2006 C. Nissen, *Prosopographie des Médecins de l'Asie Mineure pendant l'Antiquité classique*, I. *Catalogue des Médecins*.
Kaynak: <http://bit.ly/1VLV8O0>
- Öztürk – Dönmez-Öztürk 2015 H. S. Öztürk – F. Dönmez-Öztürk, "Göynük ve Mudurnu'dan Yeni Yazıtlar III". *Cedrus* III (2015) 243-256.
- Robert 1940 L. Robert, *Hellenica: Recueil d'épigraphie, de Numismatique et d'antiquités Grecques*, vol. I. Paris 1940.
- Robert 1946 L. Robert, *Hellenica: Recueil d'épigraphie, de Numismatique et d'antiquités Grecques*, vol. II. Paris 1946.
- Schwertheim 1996 E. Schwertheim, "Neue Inschriften aus Alexandria Troas, Antandros, Skepsis und Kebren". Eds. E. Schwertheim – H. Wiegartz, *Die Troas. Neue Forschungen zu Neandria und Alexandria Troas II* (AMS 29). Bonn (1996) 99-124.
- SEG *Supplementum Epigraphicum Graecum*. Amsterdam.
- Solin – Salomies 1988 H. Solin – O. Salomies, *Repertorium Nominum Gentilium et Cognominum Latinorum*. Hildesheim. Zürich - New York 1988.
- Şahin 1978 S. Şahin, "Zeus Bennios". Eds. S. Şahin, E. Schwertheim – J. Wagner, *Studien zur Religion und Kultur Kleinasiens: Festschrift für K. Dörner zum 65. Geburtstag am 28. Februar 1976*, Band II. Leiden (1978) 771-790.
- Şahin 1984 S. Şahin, "TAM IV 1 Nr. 57 und 160: Stammen nicht aus 'Bey-Köy, bei Nikomedeia sondern aus Umurbey bei Nikaia". *EA* 3 (1984) 105-107.
- Şahin 1999 S. Şahin, "Zeus Astrapaios, Römische Kaiser und Ein Beamter: Eine Stele mit Inschriften aus dem südlichen Gebiet von Nikaia". Eds. N Başgelen, G. Çelgin – A. V. Çelgin, *Anadolu ve Trakya Çalışmaları: Zafer Taşlıklıoğlu Armağanı*, Cilt I. İstanbul (1999) 217-225.
- Zgusta 1964 L. Zgusta. *Kleinasiatische Personennamen*. Prag 1964.

